

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र

इयत्ता - १२ वी

परीक्षा: प्रथम सत्र परीक्षा घटकनिहाय गुण विभागणी कोष्टक

अ.क्र.	पाठाचे नाव	विकल्पासह गुण
१	भारतातील शैक्षणिक विचारवंत	२१
२	स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय शिक्षण	१७
३	सामाजीकरण	१९
४	अध्ययन प्रक्रिया	१७
	एकूण गुण	७४

परीक्षा: प्रथम सत्र परीक्षा मूल्यमापन आराखडा कोष्टक (प्रश्नानुसार गुण विभाजन)

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नानुसार गुण	विकल्पासह गुण
१ अ)	४	४
ब)	४	४
क)	४	४
२	४	८
३	४	६
४	८	१२
५	१२	१६
६	१०	२०
एकूण	५०	७४

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र

इयत्ता - १२ वी

सत्र:प्रथम सत्र प्रश्न प्रकारानुसार गुण विभागणी

अ.क्र.	प्रश्न प्रकार	निर्धारित गुण	गुणांची शेकडेवारी	पर्यायासहित गुण
१.	वस्तुनिष्ठ	१२	२४%	१२
२.	लघुत्तरी	२८	५६%	४२
३.	दीर्घोत्तरी	१०	२०%	२०
	एकूण गुण	५०	१००%	७४

उद्दीष्टानिहाय गुण विभागणी

अ.क्र.	उद्दिष्टे	निर्धारित गुण	गुणांची शेकडेवारी	पर्यायासहित गुण
१.	ज्ञान	१२	२४%	१२
२.	आकलन	२४	४८%	३६
३.	उपयोजन	१४	२८%	२६
	एकूण गुण	५०	१००%	७४

प्रथम सत्र परीक्षा संविधान तक्ता

प्रकरण क्रमांक	ज्ञान वस्तुनिष्ठ	आकलन लघुत्तरी	उपयोजन दीर्घोत्तरी	एकूण
१. भारतातील शैक्षणिक विचारवंत	१(३)	२(२)/४(१)	१०(१)	२१
२. स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय शिक्षण.	१(३)	२(३)/४(२)		१७
३. सामाजीकरण	१(३)	२(१)/४(१)	१०(१)	१९
४. अध्ययन प्रक्रिया.	१(३)	२(१)/४(३)		१७
एकूण गुण	१२	१४+२८=४२	२०	७४

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र

इयत्ता - १२ वी

प्रथम सत्र परीक्षा मूल्यमापन आराखडा

वेळ : २ तास

गुण : ५०

प्रश्न १ ला: (अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून पूर्ण विधाने पुन्हा लिहा.

(एकूण उपप्रश्नांची संख्या ४)

एकूण गुण ४

प्रश्न १ ला: (ब) एक ते दोन शब्दांत उत्तरे लिहा.

(एकूण उपप्रश्नांची संख्या ४)

एकूण गुण ४

प्रश्न १ ला: (क) स्तंभ 'अ' आणि स्तंभ 'ब' यातील योग्य सहसंबंध ओळखा व जोड्या जुळवा.

(एकूण उपप्रश्नांची संख्या ४)

एकूण गुण ४

प्रश्न २ रा: खालील संकल्पना चित्र पूर्ण करा.

(चार प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.)

एकूण गुण ०४

प्रश्न ३ रा: खालील प्रश्न/विधानांनुसार तुमचे मत नोंदवा.

(तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.)

एकूण गुण ०४

प्रश्न ४ था: खालील मुद्यांच्या आधारे फरक स्पष्ट करा.

(तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा)

एकूण गुण ०८

प्रश्न ५ वा: खालील बाबींवर ५० ते ८० शब्दांत उत्तरे लिहा.

(चार प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा)

एकूण गुण १२

प्रश्न ६ वा: खालील प्रश्नाचे दिलेल्या मुद्यांच्या आधारे सविस्तर उत्तर लिहा.

(दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडवा)

एकूण गुण १०

* * * * *

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र

इयत्ता - १२ वी

द्वितीय सत्र परीक्षा

घटकनिहाय गुणविभागणी		
अ.क्र.	प्रकरणाचे नाव	निर्धारित विकल्पासहित गुण
१	भारतातील शैक्षणिक विचारवंत	१६
२	स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय शिक्षण	१५
३	सामाजीकरण	१५
४	अध्ययन प्रक्रिया	१४
५	शैक्षणिक व्यवस्थापन आणि प्रशासन	१२
६	अभ्यासक्रम आणि शैक्षणिक मूल्यमापन	१६
७	शैक्षणिक संशोधन पद्धती	१५
८	शिक्षणातील नवप्रवाह	१४
	एकूण	११७

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र

इयत्ता - १२ वी

परीक्षा: सराव परीक्षा/बोर्ड परीक्षा प्रश्न प्रकारानुसार गुण विभागणी

अ.क्र.	प्रश्न प्रकार	गुण	गुणांची शेकडेवारी	पर्यायासह गुण
१.	वस्तुनिष्ठ	२०	२५%	२०
२.	लघुत्तरी	४०	५०%	६२
३.	दिर्घोत्तरी	२०	२५%	३५
	एकूण गुण	८०	१००%	११७

उद्दीष्टानिहाय गुण विभागणी

अ.क्र.	उद्दिष्टे	निर्धारित गुण	गुणांची शेकडेवारी	पर्यायासहित गुण
१.	ज्ञान	२०	२५%	२०
२.	आकलन	४०	५०%	६२
३.	उपयोजन	२०	२५%	३५
	एकूण गुण	८०	१००%	११७

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र

इयत्ता - १२ वी

द्वितीय सत्र परीक्षा

द्वितीय सत्र परीक्षा संविधान तक्ता					
प्रकरणाचे नाव	ज्ञान वस्तुनिष्ठ	आकलन लघुत्तरी	उपयोजन		एकूण
			लघुत्तरी	दीर्घोत्तरी	
भारतातील शैक्षणिक विचारवंत	१/(२)	२/(२)		१०/(१)	१६
स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय शिक्षण	१/(४)	२/(३)	५/(१)		१५
सामाजीकरण	१/(२)	२/(४)	५/(१)		१५
अध्ययन प्रक्रिया	१/(४)	२/(१) ४/(२)			१४
शैक्षणिक व्यवस्थापन आणि प्रशासन	१/(२)	२/(३) ४/(१)			१२
अभ्यासक्रम आणि शैक्षणिक मूल्यमापन	००	२/(१) ४/(१)		१०/(१)	१६
शैक्षणिक संशोधन पद्धती	१/(३)	२/(२) ४/(२)			१५
शिक्षणातील नवप्रवाह	१/(३)	२/(१) ४/(१)	५/(१)		१४
एकूण	२०	३४+२८=६२	१५+२०=३५		११७

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र
इयत्ता - १२ वी

परीक्षा: सराव/ द्वितीय सत्र बोर्ड परीक्षा. मूल्यमापन आराखडा

वेळ : ३ तास	गुण : ८०
प्रश्न १ ला (अ) : दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून पूर्ण विधाने पुन्हा लिहा. (एकूण उपप्रश्नांची संख्या ५)	एकूण गुण ५
प्रश्न १ ला (ब) : एक ते दोन शब्दांत उत्तरे लिहा. (एकूण उपप्रश्नांची संख्या ५)	एकूण गुण ५
प्रश्न १ ला (क) : स्तंभ 'अ' आणि स्तंभ 'ब' यातील योग्य सहसंबंध ओळखा व जोड्या जुळवा. (एकूण उपप्रश्नांची संख्या ५)	एकूण गुण ५
प्रश्न १ला (ड) : एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (एकूण उपप्रश्नांची संख्या ५)	एकूण गुण ५
प्रश्न २ रा : खालील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा. (सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.)	एकूण गुण ०८
प्रश्न ३ रा : खालील प्रश्न / विधानांनुसार तुमचे मत नोंदवा. (पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.)	एकूण गुण ०८
प्रश्न ४ था : टिपा लिहा / संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा. (सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा)	एकूण गुण ०८
प्रश्न ५ वा : फरक स्पष्ट करा. (तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा)	एकूण गुण ०८
प्रश्न ६ वा : खालील बाबींवर ५० ते ८० शब्दांत उत्तरे लिहा. (चार प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा)	एकूण गुण ०८
प्रश्न ७ वा : खालील प्रश्नांवर १०० ते १५० शब्दांत उत्तरे लिहा. (तीन प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा)	एकूण गुण १०
प्रश्न ८ वा : खालील प्रश्नाचे दिलेल्या मुद्यांच्या आधारे सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडवा)	एकूण गुण १०

* * * * *

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र
इयत्ता - १२ वी

प्रकल्प कार्य व तोंडी परीक्षा.

- १) शिक्षणशास्त्र इयत्ता बारावी या वर्गासाठी विषयांतर्गत प्रकल्प कार्यासाठी २० गुणांची विद्यालय स्तरावर परीक्षा घेण्यात यावी.
- २) सदरील परीक्षा ही वस्तुनिष्ठ प्रश्नांवर आधारित असेल.
- ३) परीक्षेसाठी पाठ्यपुस्तकावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारण्यात यावेत.
- ४) प्रश्नपत्रिकेमध्ये एकूण चार प्रश्नांचा समावेश असावा.
- ५) पाच गुणांसाठी एक प्रश्न विचारण्यात यावा. २० (वीस) गुणांसाठी चार प्रश्न असतील
- ६) प्रश्नांतर्गत उप प्रश्नांची संख्या व गुण निश्चिती विषय शिक्षकांच्या योजनेवर आधारित असतील.

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - शिक्षणशास्त्र
इयत्ता - १२ वी

प्रात्यक्षिक परिक्षेसाठीची नमुना प्रश्नपत्रिका

अंतर्गत कार्य चाचणी परीक्षा

एकूण वेळ ३० मिनिटे

गुण : २०

प्रश्न १ ला दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून पूर्ण विधाने पुन्हा लिहा.

(०५)

१) रवींद्रनाथ टागोर यांच्या -----या कविता संग्रहास सहित्याचा नोबेल पुरस्कार मिळालेला आहे.

अ) गीतांजली ब) आनंदमठ क) गोरा ड) पर्सनॅलिटी

२) आकाशवाणी हे प्रसारणाचे -----माध्यम आहे.

अ) श्राव्य ब) दृक क) दृकश्राव्य ड) मुद्रित

३) अध्ययन ही एक -----प्रक्रिया आहे.

अ) नैसर्गिक ब) कृत्रिम क) अवघड ड) अल्पकाळ चालणारी

४) विद्यार्थ्यांना ज्या प्रश्नांचा प्रतिसाद लेखी स्वरूपात द्यावा लागतो त्या परीक्षेस -----परीक्षा असे म्हणतात.

अ) लेखी ब) तोंडी क) प्रात्यक्षिक ड) कृतीत्मक

५) वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीत -----समस्या सोडविण्यावर भर असतो.

अ) गतकाळातील ब) चालू/सध्या:स्थितीतील क) भविष्यकाळातील ड) सर्वच काळातील.

प्रश्न २ रा एक ते दोन शब्दात उत्तरे लिहा.

(०५)

१) डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांनी कुलगुरू म्हणून कार्य केलेल्या दोन विद्यापीठाची नावे.

१)----- २)-----

२) समूह संपर्काची दोन माध्यमे

१)----- २)-----

३) लेखी परीक्षेचे दोन प्रश्न प्रकार

१)----- २)-----

४) ऐतिहासिक संशोधन पद्धतीच्या माहिती संकलनाची दोन साधने

१)----- २)-----

५) अध्ययनाच्या दोन उपपत्तीची नावे

१)----- २)-----

प्रश्न ३ रा स्तंभ अ आणि स्तंभ ब यातील योग्य सहसंबंध ओळखा व जोड्या जुळवा.

(५)

स्तंभ अ

स्तंभ ब

- १) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- २) माध्यमिक शिक्षण आयोग
- ३) वेब माध्यम
- ४) लेखी परीक्षा
- ५) प्रायोगिक संशोधन पद्धती

- अ) डॉ. लक्ष्मणशास्त्री मुदलियार
- ब) पीपल्स एज्युकेशन सोसायटीची स्थापना
- क) निबंधवजा प्रश्न
- ड) प्रयोग
- इ) आंतरजाल

प्रश्न ४ था एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

(०५)

- १) महात्मा गांधी यांच्या आत्मचरित्राचे नाव काय?
- २) विद्यापीठ शिक्षण आयोगाचे अध्यक्ष कोण होते?
- ३) अध्ययन म्हणजे काय?
- ४) अध्ययनाचे धन संक्रमण म्हणजे काय?
- ५) शिक्षण संक्रमण या मासिकाचे प्रकाशन करणारी संस्था कोणती?

* * * * *